

אימוני שמיעה

כאשר מטופלים פונים לקבלת שיקום שמיעה על ידי אודיולוגים, הם לרוב שוגים בכך שהם רוצים לתקן בעיה של קושי בשמיעה. הניסיון מלמד אותנו שבעוד שמכשירי שמיעה ושתל השבלול מאפשרים נגישות טובה לצלילים עבור אנשים רבים, בעיות התקשורת שהם חווים לא נפתרות באופן מספק. זאת מכיוון ששמיעה היא רק הצעד הראשון בסדרת האירועים שמובילים לתקשורת, והיא מוגדרת כ"נגישות לעולם הצלילי דרך חוש השמיעה". השלב הבא הוא הקשבה – "שמיעה עם קשב וכוונה" ולאחריו הבנה – "התפיסה של מידע, משמעות וכוונה". רק בסוף התהליך נמצאת התקשורת – "העברה דו-סטריית של מסרים משמעותיים". קיימת אינטראקציה בין שלושת השלבים הקשבה, הבנה ותקשורת כך שאם כישורי ההקשבה ירודים אז התקשורת נפגעת גם אם השמיעה טובה דיה. לחילופין אם משתמשים היטב ברמזים לשוניים ואקוסטיים ומעבירים ומקבלים מידע באופן אפקטיבי דרך אסטרטגיות תקשורתיות של תיקון, אזי תופעל גם הקשבה טובה יותר.

בהנחה והמודל התיאורטי מתאר נכונה את השלבים הנחוצים לתקשורת מוצלחת, יש להציע למטופלים המקבלים עזרי שמיעה גם שיקום על ידי אימוני שמיעה. אך למרות קשר תיאורטי חשוב זה הטיפול לרוב מסתיים בשלב הראשון, על ידי התאמת מכשירי שמיעה או ניתוח שתל השבלול. כמו כן, רק מספר מועט של אודיולוגים מספקים אימוני שמיעה.

אימוני שמיעה מוגדרים כ"מסייעים לאנשים עם ירידה בשמיעה לממש את הפוטנציאל האופטימלי שלהם בתקשורת, ולהתגבר על סיגנל אודיטורי (שמיעתי) ירוד בשל גורמים פנימיים (ירידה בשמיעה) או חיצוניים (רעש). ניתן לתאר אימון בתפיסה שמיעתית כלימוד של המוח להקשיב, תוך עיסוק פעיל בצלילים, בו המאזינים לומדים לבצע הבחנות תפיסתיות בין צלילים המוצגים באופן שיטתי.

ניתן לראות את התועלת מאימוני שמיעה הן בספרות המחקרית והן בניסיון הקליני. מחקרים מציגים שיפור בתפיסה השמיעתית בהיבטים כגון הבחנה בין

צלילי דיבור (הברות), זיהוי מילים ומשפטים, הבנת דיבור על רקע רעש דיבור מתחרה ואף שיפור במטלות קוגניטיביות מורכבות ותפקודים ניהוליים (כמו קשב וזיכרון עבודה). בנוסף לשיפור בהבנת הדיבור, מטופלים מדווחים על שיפור באיכות החיים, על הגברת הביטחון בהשתתפות בפעילויות אשר נמנעו מהן בעבר וכן על עצמאות רבה יותר.

תמר ברטוב, קלינאית תקשורת (M.A.)

מבוסס על ניסיון קליני ועל המאמרים:

Auditory training can improve working memory, attention, and communication in adverse conditions for adults with hearing loss (Ferguson & Henshaw, 2015)

Efficacy of multiple-talker phonetic identification training in postlingually deafened cochlear implant listeners (Miller, Zhang and Nelson, 2016)

Efficacy of individual auditory training in adults: A systematic review of the evidence (Sweetow, 2005)